

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

4–8. oktobar 2021.

Sektor za monetarne i devizne operacije
Odeljenje za devizne rezerve
Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Oktobar 2021.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 08.10.2021	Promena u %	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	4.391,34	0,79%	27,40%
Dow Jones Industrial	SAD	34.746,25	1,22%	22,24%
NASDAQ	SAD	14.579,54	0,09%	27,66%
Dax 30	Nemačka	15.206,13	0,33%	16,59%
CAC 40	Francuska	6.559,99	0,65%	33,55%
FTSE 100	Velika Britanija	7.095,55	0,97%	18,69%
NIKKEI 225	Japan	28.048,94	-2,51%	18,61%
Shanghai Composite*	Kina	3.592,17	0,67%	9,78%

* Nivo indeksa na dane 30. 9. 2021. i 9. 10. 2020.

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na FX tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena EUR u %			Kurs	Promena USD u %		
	1w	YoY	1w		YoY		
EUR/USD	1,1564	-0,28%	-1,62%	USD/EUR	0,8647	0,28%	1,65%
EUR/GBP	0,8493	-0,69%	-6,52%	USD/GBP	0,7344	-0,41%	-4,97%
EUR/CHF	1,0727	-0,52%	-0,56%	USD/CHF	0,9275	-0,25%	1,07%
EUR/JPY	129,75	0,80%	4,12%	USD/JPY	112,20	1,08%	5,84%
EUR/CAD	1,4429	-1,61%	-7,07%	USD/CAD	1,2477	-1,33%	-5,53%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EURIBOR			LIBOR								
	nivo u %	promena u b.p.		nivo u %	promena u b.p.		nivo u %	promena u b.p.		nivo u %	promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	-0,57%	0,3	-1,5	0,05%	0,0	-3,0	0,05%	0,1	-0,3	-0,71%	-0,1	0,1
1M	-0,56%	-0,4	-2,7	0,08%	0,8	-6,3	0,06%	0,7	0,7	-0,78%	0,6	1,5
3M	-0,55%	-0,1	-4,2	0,12%	-1,2	-9,9	0,09%	0,5	3,8	-0,76%	0,1	-0,3
6M	-0,52%	0,8	-3,2	0,16%	-0,1	-9,0	0,19%	2,7	11,7	-0,71%	-0,1	0,6
12M	-0,48%	0,6	-2,7	0,25%	1,2	-10,3	0,45%	8,0	29,8	-0,58%	0,1	1,7

* EURIBOR i LIBOR za ročnosti od 1 do 12 meseci a ESTR, SOFR, SONIA i SARON za O/N.

Izvor: Bloomberg.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za Q4 (u %)
Evropska centralna banka	-0,5	-0,10	12.09.19.	28.10.21.	-0,50
Federalne rezerve SAD	0,00-0,25	-1,00	15.03.20.	03.11.21.	0,00-0,25
Banka Engleske	0,10	-0,15	19.03.20.	04.11.21.	0,10
Banka Kanade	0,25	-0,50	27.03.20.	27.10.21.	0,25
Švajcarska nacionalna banka	-0,75	-0,50	15.01.15.	16.12.21.	-0,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 0,00%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je oslabio za 0,28% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD kretao se u rasponu od 1,1529 do 1,1640 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,1543 do 1,1619 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Početkom nedelje dolar je oslabio prema evru, ali i u odnosu na korpu valuta, nakon što je prethodne nedelje dostigao najvišu vrednost od septembra 2020. godine. Na jačanje dolara nisu uticali ni podaci koji su pokazali veći rast industrijskih porudžbina u SAD u avgustu, iako je ekonomski rast verovatno usporio u trećem tromesečju usled ograničenja na strani ponude – nedostatka sirovina i radne snage. Fokus investitora bio je usmeren na podatke s tržišta rada SAD krajem nedelje, od kojih su investitori očekivali da im pruže nove naznake u vezi s budućim merama monetarne politike FED-a, odnosno da li će FED početi sa smanjenjem obima kupovine aktive u novembru, kao što je na prošlom sastanku najavljeno.

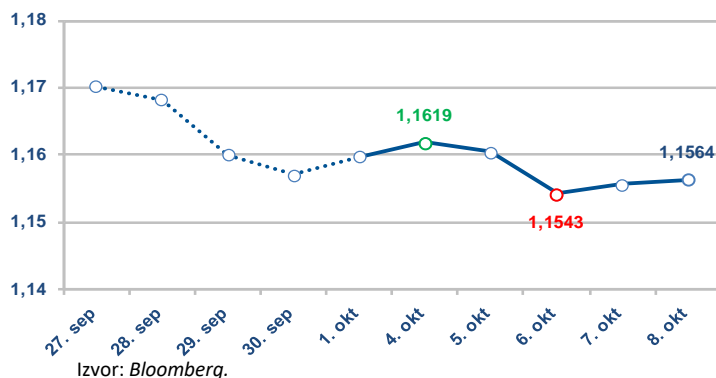
Prinosi državnih obveznica SAD i drugih razvijenih zemalja u utorak su ponovo povećani, a dolar je ponovo ojačao prema evru (i druge valute), dostigavši najviši nivo od jula prošle godine, usled daljeg povećanja zabrinutosti investitora oko rastućih inflatornih pritisaka, naročito usled rasta cena energenata (cena nafte dostigla je oko 83 dolara za barel, što je najviši nivo za poslednje skoro tri godine) i očekivane reakcije centralnih banaka širom sveta. Na rast neizvesnosti uticao je i izostanak dogovora u Kongresu SAD oko povećanja gornje granice javnog duga. Pored toga, objavljeno je da je ISM indeks uslužnog sektora SAD u septembru imao vrednost od 61,9 (očekivano 59,9), nešto iznad vrednosti iz avgusta (61,7), ukazujući na ekspanziju poslovne aktivnosti šesnaesti mesec zaredom u ovom sektoru, koji obuhvata više od dve trećine američke ekonomije.

U izveštajnom periodu evro je oslabio prema dolaru za 0,28%.

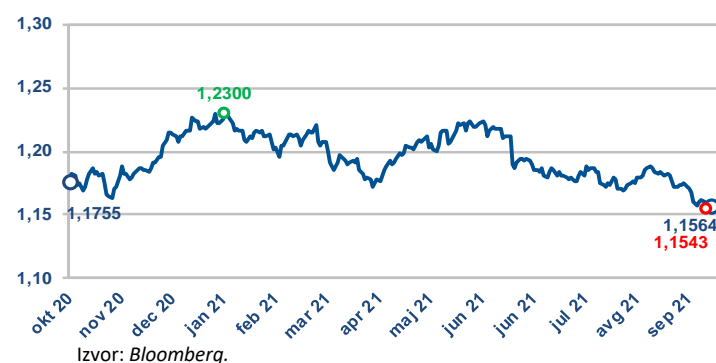
Sredinom nedelje dolar je nastavio da jača, a kurs EUR/USD spustio se na 1,1529, što je bio najniži nivo u posmatranoj nedelji. Broj radnih mesta u privatnom sektoru SAD (*ADP Employment change*) u septembru povećan je za 568 hiljada, što je znatno više od očekivanja (430 hiljada), dok je podatak za avgust revidiran naniže (sa 374 na 340 hiljada), a ovi podaci objavljeni su neposredno pre zvaničnog vladinog mesečnog izveštaja o tržištu rada u petak. S druge strane, industrijska proizvodnja u Nemačkoj u avgustu smanjena je za 4%, znatno više od očekivanja (-0,5%), nakon rasta od 1,0% u julu, što je posledica problema u lancima snabdevanja.

U iščekivanju podataka narednog dana, u četvrtak nije bilo većih promena u vrednosti valutnog para, a evro je blago ojačao prema dolaru. Broj novih prijavi za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD u toku protekle nedelje (koja se završila 2. oktobra) iznosio je 326 hiljada, što je ispod očekivanja (348 hiljada) i 364 hiljade, koliko je iznosio prethodne nedelje.

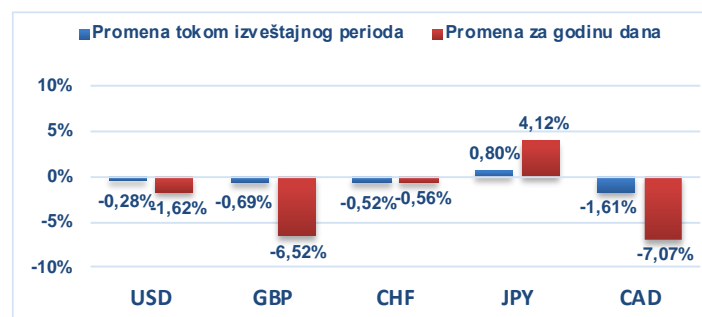
1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8 Promena vrednosti evra u odnosu na odabrane valute

U petak su objavljeni podaci koji ukazuju na znatno slabiji rast zaposlenosti u SAD u septembru, drugi mesec zaredom, odnosno na slabiji oporavak tržišta rada – broj radnih mesta van sektora poljoprivrede u septembru povećan je za samo 194 hiljade u odnosu na prethodni mesec, što je daleko manje od očekivanja (500 hiljada) i najniže od početka godine. Ipak, većina učesnika na tržištu i analitičara smatra da će FED ovo usporavanje rasta zaposlenosti pripisati privremenim činiocima, odnosno da će započeti proces smanjenja kupovine aktive već na sledećem sastanku, početkom novembra. Zbog toga je, uprkos razočaravajućim podacima, izostala snažna reakcija na deviznom tržištu, a dolar je samo blago oslabio prema evru.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,1564 američka dolara za evro.

Državne obveznice SAD

Prinosi državnih obveznica SAD tokom nedelje ponovo su znatno povećani, posebno na dužem delu krive. Prinos dvogodišnje obveznice povećan je za oko 6 b.p. (na 0,32%), a prinos desetogodišnje obveznice za čak 15 b.p. (na 1,61%).

Na takvo kretanje prinosa tokom nedelje najviše je uticala zabrinutost investitora oko rastućih inflatornih pritisaka i očekivane reakcije FED-a i drugih centralnih banaka širom sveta, posebno nakon nestašice i velikog rasta cena energenata. Objavljeni podaci ukazuju na nastavak snažnog rasta ekonomske aktivnosti u SAD, kao i na dalji oporavak tržišta rada u septembru, iako nešto sporijim tempom.

ISM indeks uslužnog sektora u septembru imao je vrednost od 61,9, što je iznad očekivanja (59,9) i vrednosti iz avgusta (61,7), ukazujući na ekspanziju aktivnosti u ovom sektoru, koji obuhvata više od dve trećine američke ekonomije, šesnaesti mesec zaredom. U poslednjih 140 meseci, vrednost indeksa se samo tokom dva meseca (april i maj 2020) nalazila u zoni kontrakcije. Rast je bio zabeležen u 17 od 18 grana. Glavne komponente indeksa, koje se odnose na poslovnu aktivnost i nove porudžbine, blago su povećane, dok je komponenta koja se odnosi na zaposlenost blago smanjena, ali i dalje ukazuje na rast zaposlenosti. Komponenta koja obuhvata isporuke dobavljača smanjena je, ali i dalje na vrlo visokom nivou, ukazujući na znatne probleme u lancima snabdevanja i kašnjenja u isporukama. Indeks nabavnih cena ponovo je povećan i u septembru je iznosio 77,5.

Zabrinutost zbog očekivanog daljeg rasta inflacije Nastavak snažnog rasta ekonomije SAD

Krajem nedelje objavljeni su podaci koji ukazuju na znatno slabiji rast zaposlenosti u septembru, drugi mesec zaredom, što bi moglo da dovede u pitanje nameru FED-a da počne sa smanjenjem monetarnih podsticaja do kraja godine. Ipak, slabiji rast je delom verovatno posledica privremenih faktora i sezonskih prilagođavanja, te se u narednim mesecima može očekivati snažniji oporavak tržišta rada u SAD.

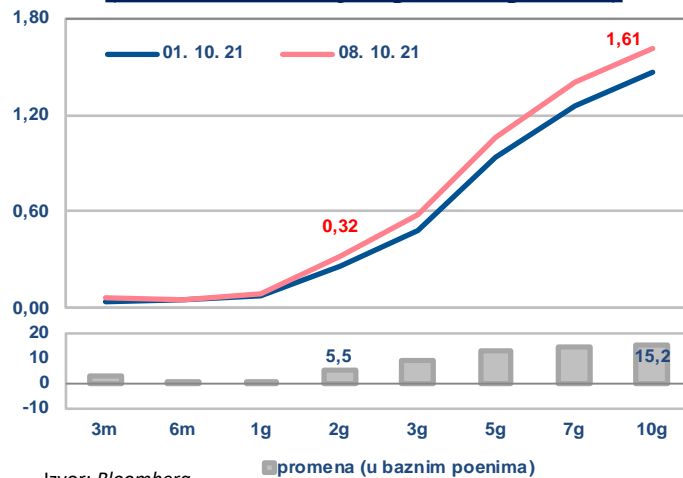
Broj radnih mesta van sektora poljoprivrede (NFP – Non-Farm Payrolls) u septembru je povećan za samo 194 hiljade u odnosu na prethodni mesec, što je daleko manje od očekivanja (500 hiljada) i najniže od početka godine. Podatak za avgust revidiran je naviše za 131 hiljadu (na 366 hiljada). Broj radnih mesta i dalje je za oko 5 miliona manji u odnosu na nivo iz februara prošle godine, pre početka epidemije.

Najveći rast broja zaposlenih ostvaren je u privatnom sektoru (317 hiljada), ali je, takođe, bio znatno ispod očekivanja (450 hiljada) i najniže od aprila, dok je u javnom sektoru zabeleženo smanjenje za 123 hiljade, pre svega usled smanjenja od 144 hiljade u oblasti javnog obrazovanja (prilagođeno za uticaj sezone), gde je zapravo rast zaposlenosti bio manji u odnosu na uobičajeni nivo u septembru.

Stopa nezaposlenosti smanjena je na 4,8% (sa 5,2% u avgustu), što je, takođe, bilo neočekivano (očekivano 5,1%), delom i jer je stopa participacije smanjena na 61,6% (očekivano 61,8%, u avgustu 61,7%), te se i dalje nalazi daleko ispod nivoa od 63,3% pre početka epidemije. Zarade (po radnom satu) povećane su za 0,6% u odnosu na prethodni mesec (nakon 0,6% u prethodnom mesecu), odnosno za 4,6% u odnosu na septembar prošle godine.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

1.10

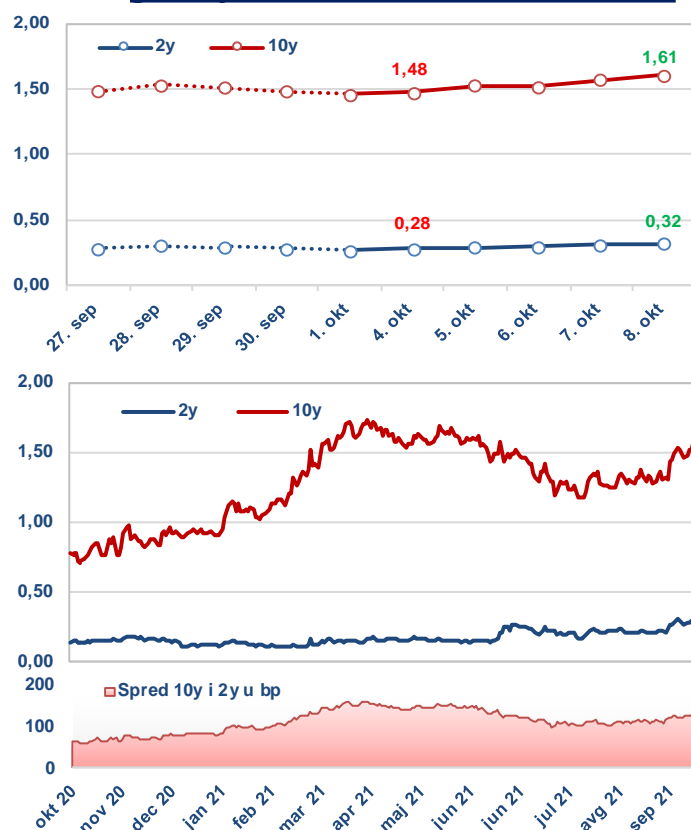
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Broj radnih mesta van sektora poljoprivrede, u hiljadama	Sep	500	194	366
ADP broj zaposlenih u privatnom sektoru, u hiljadama	Sep	430	568	340
ISM indeks uslužnog sektora	Sep	59,9	61,9	61,7

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica su povećani, uz veći rast prinosa obveznica duže ročnosti. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice povećan je za oko 1 b.p., na -0,70%, a prinos desetogodišnje za oko 7 b.p., na -0,15%. Rast prinosa posledica je zabrinutosti tržišnih učesnika u vezi s rastućim inflatornim pritiscima i mogućim reakcijama vodećih centralnih banaka.

U izveštaju sa sastanka ECB-a (koji je održan početkom septembra) navodi se da je odluka o smanjenju obima kupovine aktive u okviru PEPP za poslednje tromesečje doneta s obzirom na snažan ekonomski oporavak od drugog tromesečja ove godine. U izveštaju se navodi i da većina članova ECB-a i dalje veruje da je inflacija privremenog karaktera i da će se vratiti na niže nivoe tokom 2022. godine, odnosno da će ostati znatno ispod 2% do kraja perioda projekcija. Ipak, pojedini članovi ECB-a veruju da bi viša inflacija mogla da se zadrži duže u odnosu na ranija očekivanja. Kombinacija dugotrajnijih problema u lancima snabdevanja, kao i veća štednja prikupljena tokom perioda restriktivnih mera, mogla bi na kraju dovesti do većeg rasta zarada. Takođe, navodi se da, ako bi samo mali deo trenutno više inflacije ostao trajniji, inflacija bi bila na nivou od oko 2% na kraju perioda projekcija ECB-a.

Pojedini članovi ECB-a upozoravaju da bi viša inflacija mogla da se zadrži duže u odnosu na ranija očekivanja.

Industrijska proizvodnja u Nemačkoj u avgustu smanjena je za 4% (očekivano -0,5%, prethodno 1,0%), najviše usled problema u lancima snabdevanja. Na godišnjem nivou proizvodnja je povećana za samo 1,7%, nakon 6% u julu. S padom industrijske proizvodnje u avgustu, neophodan je znatno veći mesečni rast u septembru kako nivo proizvodnje ne bi bio manji u trećem tromesečju u odnosu na prethodno. Kako je to malo verovatno, može se očekivati negativan doprinos industrijske proizvodnje privrednom rastu u trećem tromesečju.

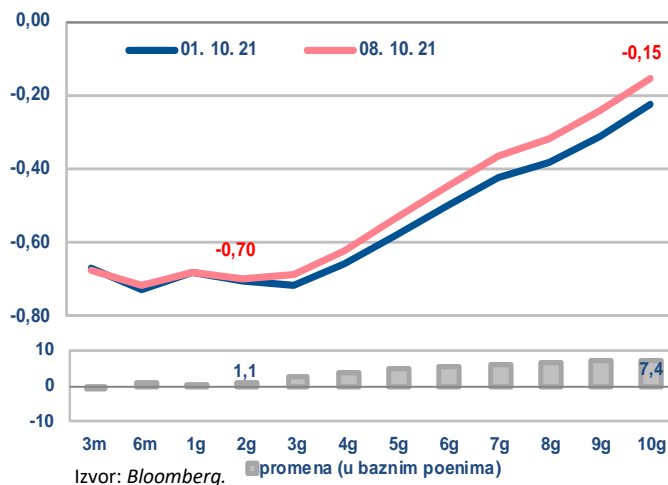
Proizvodnja automobila u Nemačkoj, nakon većeg pada u avgustu zbog godišnjih odmora u većini fabrika, nešto je veća u septembru. Ipak, nivo proizvodnje je daleko ispod nivoa koji je bio pre krize izazvane pandemijom, najviše usled nedostataka materijala neophodnih za proizvodnju. Kako se ne očekuje da ovaj problem bude prevaziđen u kraćem roku, proizvodni sektor će nastaviti da usporava oporavak nemačke privrede u narednom periodu.

Industrijske porudžbine u Nemačkoj u avgustu smanjene su za 7,7%, više od očekivanja (-2,2%), a nakon rasta od 3,4% u julu. Na godišnjem nivou, porudžbine su više za 11,7% (očekivano 16,4%, prethodno 24,4%). Pad porudžbina u avgustu samo je delom posledica uvek veoma volatilne kategorije ostalih vozila (aviona, brodova itd.), te bi i bez ove kategorije pad iznosio 4,7%. Pad je pre svega posledica znatno manje tražnje u automobilskom sektoru (-12%), pri čemu su porudžbine van zone evra zabeležile naročito veliki pad (-18,5%).

Maloprodaja u zoni evra u avgustu je povećana za samo 0,3% (očekivano 0,8%), nakon pada od 2,3% u julu. U odnosu na isti mesec prethodne godine, maloprodaja je nepromenjena (očekivano 0,4%, prethodno 3,1%). Podaci ukazuju na to da je, nakon snažnog rasta maloprodaje izazvanog otvaranjem ekonomija na proleće, oporavak sada znatno usporio, ranije nego što su mnogi očekivali, što ukazuje na slabiji rast lične potrošnje u trećem tromesečju.

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke (benčmark izdanja s početka perioda)

1.13

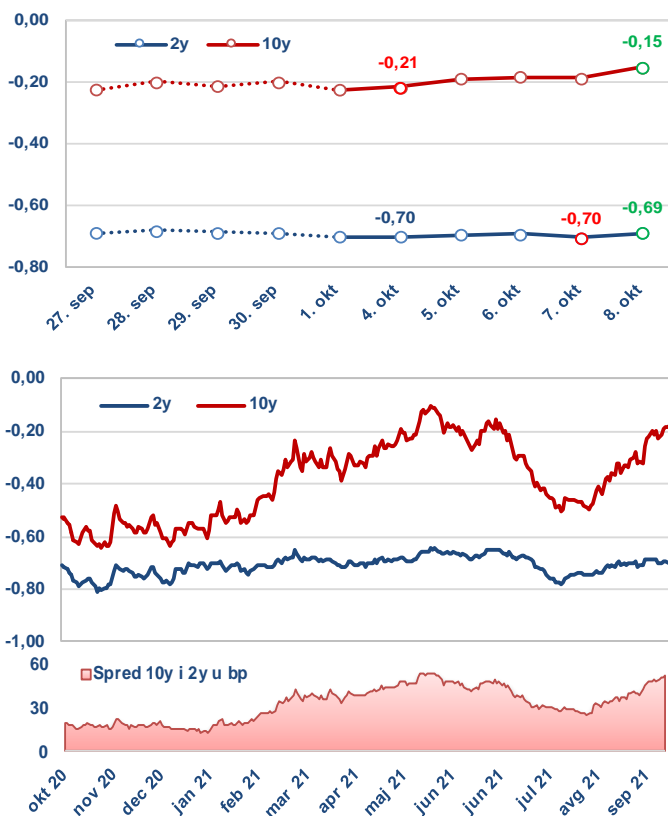
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Industrijska proizvodnja, M/M, Nemačka	Avg	-0,5%	-4,0%	1,3%
Maloprodaja, M/M, zona evra	Avg	0,8%	0,3%	-2,6%
Sentix indeks poverenja investitora, zona evra	Okt	18,6	16,9	19,6

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

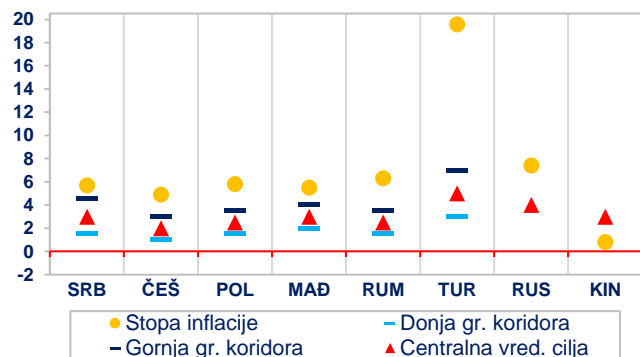
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)*	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (kraj Q4, %)*
Srbija (NBS)	1,00	-0,25	10.12.20	9.11.21	1,05
Češka (CNB)	1,50	0,75	30.9.21	4.11.21	2,00
Poljska (NBP)	0,50	0,40	6.10.21	3.11.21	-
Mađarska (MNB)	1,65	0,15	21.9.21	19.10.21	1,95
Rumunija (NBR)	1,50	0,25	5.10.21	9.11.21	-
Turska (CBRT)	18,00	-1,00	23.9.21	21.10.21	17,80
Rusija (CBR)	6,75	0,25	10.9.21	22.10.21	7,05
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23.10.15	n/a	4,30

Izvor: Bloomberg / *T4 2021. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg/sajtovi centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

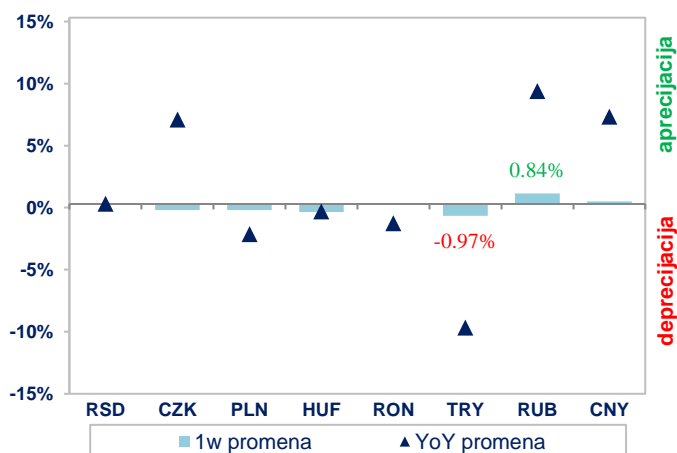
Centralna banka Rumunije (NBR), na sastanku Monetarnog odbora, **povećala je referentnu kamatnu stopu za 25 b.p., na nivo od 1,50%**, što je prvo povećanje referentne stope NBR-a od maja 2018. godine. **Odluku o povećanju referentne stope nisu očekivali tržišni učesnici. Kamatne stope na depozitne i kreditne olakšice takođe su povećane za po 25 b.p., na nivo od 1% i 2%, respektivno**, dok su stope obavezne rezerve za depozite u lejima i depozite u stranoj valuti zadržane na nepromenjenom nivou. **Odluka o povećanju referentne kamatne stope NBR-a doneta je u uslovima povišene stope inflacije**, koja je u avgustu zabeležila nivo od 5,3% YoY, što je znatno iznad gornje granice ciljanog koridora NBR-a (2,5% +/- 1 p.p.).

Centralna banka Poljske (NBP), na sastanku Monetarnog odbora, **povećala je referentnu kamatnu stopu za 40 b.p., na nivo od 0,50%**, pri čemu odluka nije bila u skladu s tržišnim očekivanjima (očekivano je da stopa ostane na nepromenjenom nivou od 0,10%). **Povećana je i stopa na kreditne olakšice za 50 b.p., na nivo od 1,00%**, dok je stopa na depozitne olakšice ostala na nepromenjenom nivou od 0,00%. Ovo je prvo povećanje referentne stope NBP-a od 2012. godine. **Odluka je doneta u uslovima visoke stope inflacije**, koja je u septembru, prema preliminarnoj proceni, iznosila 5,8% međugodišnje, što je bilo iznad tržišnih očekivanja (5,5%) i ujedno **najviša stopa inflacije u poslednjih dvadeset godina**. Nekoliko sati uoči sastanka NBP-a, premijer Poljske Mateuš Moravječki izjavio je da očekuje „adekvatan“ odgovor NBP-a na najviši nivo inflacije u poslednje dve decenije. **Doneta je odluka da se i stopa obavezne rezerve poveća za 150 b.p. (sa 0,50% na nivo od 2,00%)**, a pored toga predstavnici NBP-a potvrdili su da i dalje imaju mogućnost da intervenišu na deviznom tržištu i koriste druge instrumente monetarne politike. Trenutak i obim intervencija zavisice od aktuelnih uslova na tržištu.

Objavljeni su **podaci o zabeleženoj stopi inflacije u Mađarskoj, Rusiji i Turskoj**, koje su u septembru na nivou od **5,5 YoY, 7,4% YoY i 19,58% YoY**, respektivno. U Mađarskoj je stopa inflacije u skladu sa očekivanjima, u Rusiji je na višem nivou od očekivanog (7,3% YoY), dok je u Turskoj ispod tržišnih očekivanja od 19,65% YoY.

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (ročnost približna deset godina)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	3,730	10,0	-57,0
Češka (2031)	2,082	0,7	115,7
Poljska (2030)	2,423	21,2	110,0
Mađarska (2033)	3,512	15,8	127,8
Rumunija (2030)	4,736	32,4	111,6
Turska (2031)	18,220	50,0	485,0
Rusija (2030)	7,500	15,0	153,5
Kina (2030)	2,901	2,8	-23,3

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Reuters).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je blago opala, za **0,05%**, i kretala se u rasponu od 1.758,11 do 1.769,12 USD/Oz (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

Na pad cene zlata, tokom posmatranog perioda, uticali su: rast vrednosti dolara, rast stopa prinosa na državne obveznice SAD, kao i očekivanja da će FED već u novembru otpočeti *tapering* programa otkupa obveznica. Pored *hawkish* poruka FED-a u pravcu zatezanja monetarne politike, i neizvesnost iz Kine znatno je uticala na povećanje tražnje za američkim dolarom, što je indirektno obaralo cenu zlata.

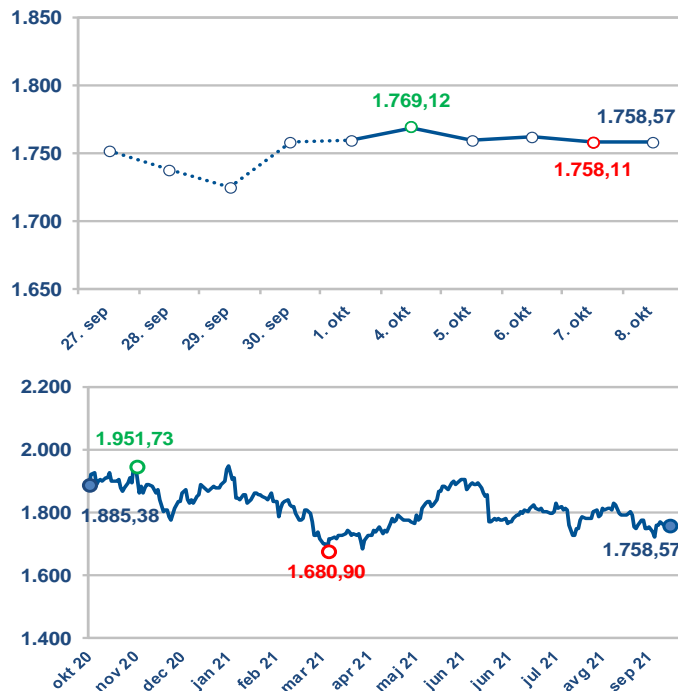
Cena zlata je blago opala, za 0,05%, i na kraju izveštajnog perioda iznosila je 1.758,57 USD/Oz.

Na povremeni rast cene zlata, tokom posmatranog perioda, uticali su: povećana inflatorna očekivanja u SAD, strah od preliivanja dužničke krize *Evergrande Group* (ova kineska kompanija za promet nekretninama isključena je s berzanske liste u Hongkongu), kao i vesti da su republikanci i demokrate blizu dogovora o podizanju limita za zaduživanje SAD.

Svetski savet za zlato (*WGC*) objavio je da su globalne rezerve zlata u prvoj polovini 2021. povećane za 333,2 tone, što je za 39% više od petogodišnjeg proseka (najveći kupci zlata su bili Tajland, Mađarska i Brazil). *WGC* predviđa da bi nastavak kupovine od strane centralnih banaka mogao pružiti znatnu podršku ceni zlata na tržištu u narednom periodu.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda cena nafte tipa *brent* porasla je za **4,27%** i kretala se u rasponu od 81,17 do 83,12 USD/bbl (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

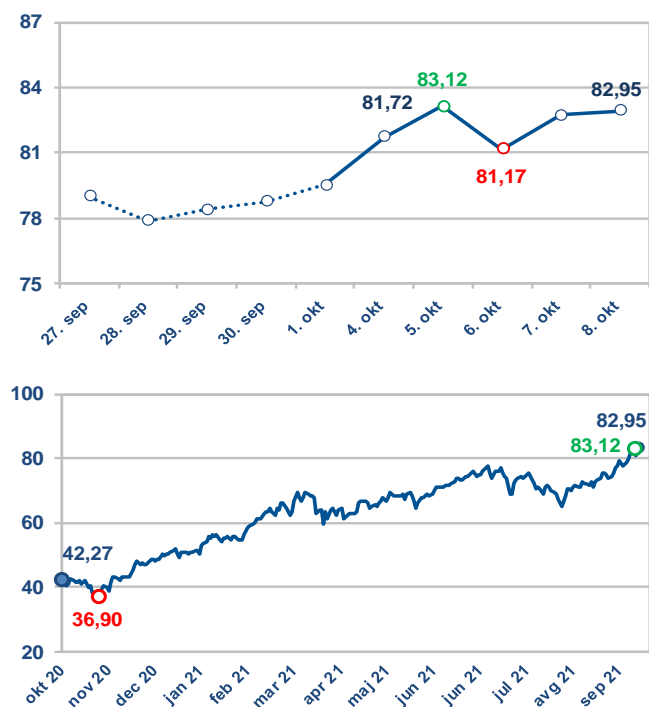
Na rast cena nafte, tokom posmatrane nedelje, uticali su: prekidi u proizvodnji nafte u SAD nakon uragana; hladno vreme na severnoj hemisferi; brži rast tražnje od ponude, odluka grupe *OPEC+* da zadrži postojeće planove povećanja proizvodnje nafte bez obzira na pritiske SAD, Indije i Kine da se mnogo više podigne obim proizvodnje nafte zbog zabrinutosti oko ograničenog snabdevanja energijom na globalnom nivou; prebacivanje tražnje industrije sa izuzetno skupog prirodnog gasa na naftu; sumnje da će vlasti SAD osloboditi dovoljne količine nafte iz svojih strateških rezervi.

Cena nafte je porasla za 4,27% i na kraju posmatranog perioda iznosila je 82,95 USD/bbl.

Na povremeni pad cena nafte, u posmatranom periodu, uticali su: jačanje vrednosti američkog dolara; izveštaji Američkog instituta za naftu (*API*) i Američke agencije za informacije o energetici (*EIA*) o povećanju nivoa zaliha sirove nafte u SAD; pritisak na *OPEC+* da pojača proizvodnju iznad prethodno dogovorenog povećanja od 400.000 barela dnevno: zahtevi Nigerije i Iraka za povećanje kvota za proizvodnju nafte; izjava predsednika Putina da je Rusija spremna za stabilizaciju rastućih globalnih cena energije, koje prete da uspore industrijske aktivnosti i naglo povećaju inflaciju.

3.2

Cena nafte tipa *brent* (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.